

ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

TRANSFORMATION OF THE EMPLOYMENT POTENTIAL REPRODUCTION IN THE CONTEXT OF INFORMATION ECONOMY

Трансформації відтворення трудового потенціалу України в інформаційній економіці :
монографія / С. С. Гринкевич. – Львів: Львівська комерційна академія, 2013. – 350 с.

Тривалий час у вітчизняній науці проблеми теорії формування та практики продуктивного використання трудового потенціалу розглядалися з точки зору генезису дефініції, вивчення еволюційності поглядів на трудовий потенціал, детермінації його конкурентних позицій у сучасному світовому економічному просторі, а такому унікальному явищу, як зростання ролі інформаційного чинника в поглибленні диференціації в рівнях освіти і кваліфікації населення різних регіонів України, надавалося недостатнього значення.

Варто зауважити, що взаємозв'язок системних трансформацій відтворення трудового потенціалу та становлення інформаційної економіки відображається в тих тенденціях, які ми нині спостерігаємо і в Україні, і в глобальному вимірі. Адже саме реалізація трудового потенціалу стала рушієм суспільного розвитку, що призвів до того його етапу, який ми називаємо інформаційним суспільством.

Яскравим свідченням такого розуміння проблеми є монографія вченого кафедри економіки підприємства Львівської комерційної академії Світлани Гриневич «Трансформації відтворення трудового потенціалу в інформаційній економіці». У ній автор дала економічній науці, економістам, керівникам, практичним працівникам органів державного управління та широкому загалу потрібні знання про теоретичний базис підбору управлінського інструментарію коригування відтворення трудового потенціалу в інформаційній економіці, розкрила фундаментальність методології дослідження трудового потенціалу в умовах інформаційної економіки, обґрунтувала

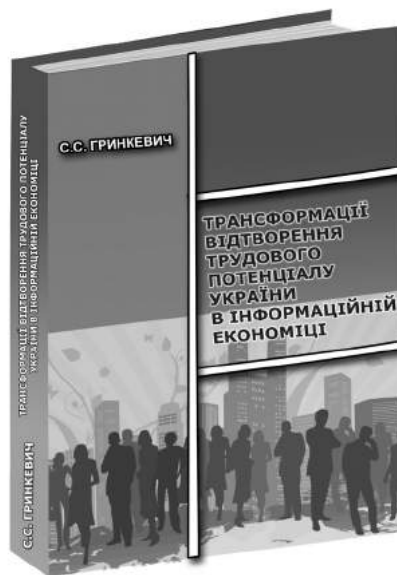
необхідність формування компонентної структури системи національних цінностей пріоритетністю збалансованого розвитку трудового потенціалу та становлення громадянського суспільства. Науковець встановила суттєві диспропорції регіонального розвитку трудового потенціалу України, ідейні основи та національно-громадське значення формування системи його ціннісних орієнтирів,

цілями якої було виявити існуючі викривлення в компонентній структурі трудового потенціалу внаслідок хаотичного переходу до інформаційної економіки та їх компонентну збалансованість для забезпечення гармонійного переходу до інформаційної економіки.

У вступі визначені актуальність теми і стан наукової розробки проблеми, поставлена мета та відповідні дослідницькі завдання, методологія і наукова новизна дослідження. Остання є очевидною, адже в монографії вперше обґрунтовано новий напрям наукового дослідження відтворення трудового потенціалу в умовах становлення інформаційної економіки, який

виокремлений завдяки обґрунтованим автором теоретико-методологічним та методичним засадам аналізу збалансованого розвитку трудового потенціалу і особливостям його продуктивного використання в специфічних умовах впливу інформаційного суспільства на глобальному, національному і регіональному рівнях.

Перший розділ присвячено дискурсу дефініції трудового потенціалу в теорії, методології та практиці, в результаті якого зроблено висновок про те, що існує найтісніший зв'язок дефініції трудового

потенціалу з дефініціями трудових ресурсів, робочої сили, людського капіталу, соціально-трудоного потенціалу та людського розвитку. Проте, незважаючи на незаперечні успіхи вчених у вивченні проблематики відтворення трудового потенціалу, очевидно є гостра необхідність формування наукового бачення трудового потенціалу з позиції сьогодення – становлення інформаційної економіки. Такий підхід дозволив автору обґрунтувати структуру трудового потенціалу, розглядаючи при цьому часові характеристики трудового потенціалу як вторинні умови праці.

Зміст другого розділу присвячено розгляду питань, пов'язаних зі встановленням концептуально-сутнісної ієрархії факторних ознак відтворення трудового потенціалу в інформаційній економіці. Із дослідження випливає висновок, що фундаментальність концепції факторів визначає загальноцивілізаційні переосмислені місця людини в системі соціальних, економічних, політико-правових та інших взаємовідносин і актуалізує гостру потребу глибокого ідеологічного обґрунтування напрямів «пересоціалізації» населення України, особливо молодих поколінь, свідомість яких ще не здеформована досвідом радянського періоду. Що стосується часових трансформацій короткотермінових лімітуючих факторів впливу на трудовий потенціал, то автор монографії стверджує, що вони чинять деструктивні впливи та загрози безповоротних втрат трудового потенціалу країни й потребують негайної розробки механізму їх викорінення й при можливості нівелювання подальшого негативного впливу.

У третьому розділі в строгій логічній послідовності розглядаються небезпеки руйнації та викривлення національних цінностей із суттєвим видозміненням у розрізі різних соціальних груп та просторових локацій; прослідковується взаємовплив ціннісних систем різних ієрархічних рівнів на позитивний і деструктивний характер розвитку трудового потенціалу – «викривлення» й «укорінення» інфантильних цінностей, які в національних масштабах проявляються у способах здійснення трудової діяльності та отриманні незаконного заробітку.

У четвертому розділі монографії автор справедливо наголошує на покомпонентно-територіальному підході до дослідження особливостей розвитку трудового потенціалу, який дозволить виявити основні закономірності розвитку потенційних складових з урахуванням просторової структури явищ і процесів. Науковець акцентує увагу на необхідності проведення широких наукових досліджень, які дозволять на якісно вищому рівні розробити модель трансформаційних переходів у використанні трудового потенціалу та виявити

існуючі викривлення в компонентній структурі трудового потенціалу внаслідок хаотичного переходу до інформаційної економіки.

Цінність фундаментального монографічного дослідження полягає не лише в суто теоретико-методологічному аспекті. Вивчений і узагальнений історичний досвід підказує можливості вирішення сучасних проблем відтворення трудового потенціалу в інформаційній економіці. Йдеться, зокрема, про вдосконалення соціально-економічної політики України, забезпечення соціально-економічного зростання країни та її регіонів в умовах прогресуючого розвитку інформаційного суспільства, попередження надмірних втрат трудового потенціалу у перспективі.

Не є перебільшенням те, що ця наукова робота має цінний фундаментальний характер. Вона містить упорядковану систему концепцій і теорій, що формують світоглядні засади дослідження трудового потенціалу, оригінальні результати соціологічних досліджень, вперше упорядковану автором систему цінностей (родових цінностей, цінностей фізичного й психоемоційного здоров'я, цінності продуктивного застосування інтелектуальних здібностей, цінності гідних умов праці, цінності моральних та соціальних стимулів, цінності історичної пам'яті, цінності соціальних взаємодій із соціально незахищеними групами осіб, цінності вміння організовувати людей та цінності виконання посадових зобов'язань), забезпечення реалізації яких, на думку науковця, можливе шляхом розвитку громадянського суспільства.

Однак варто зазначити, що автор, захоплюючись процесом пошуку істини, прагне розв'язати не лише економічні проблеми відтворення трудового потенціалу, а й проблеми філософії, соціології, культурології, які досить часто домінують у монографії. При цьому слід визнати, що така широта бачення, без сумніву, збагачує розуміння об'єкта економічного дослідження.

Отже, монографічне дослідження «Трансформації відтворення трудового потенціалу в інформаційній економіці» привертає увагу новизною теоретичної бази дослідження, приваблює точністю й багатоаспектністю проблеми, відзначається високим науковим рівнем та досвідом. Наукова компетентність автора в багатьох галузях знання, ясна й точна мова є беззаперечними перевагами монографії. Праця з користю буде застосована науковцями, викладачами, студентами вищих навчальних закладів та економістами-практиками.

*Дем'ян БОГІНЯ,
доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України*